

ورزش در کانون

امکانات ورزشی کانون ۱۳بخش دارد؛ سالن سر پوشیده‌ای که در آن ورزش‌هایی مثل فوتبال، والیبال، بسکتبال و... انجام می‌شود. سالن دیگری که در آن انواع وسایل بدنسازی قرار دارد و سالن دیگری که تنگ بزرگ کشتی در آن پهن شده و مددجویان در آن به کشتی و ورزش‌های رزمی می‌پردازند.

حرفه آموزی

در کانون اصلاح و تربیت بخش‌های آموزشی زیادی وجود دارد. آرایشگری، خیاطی، صنایع چوب، معرق کاری و... از جمله این مراکز آموزشی است. مددجویان از صبح تا ظهر وقت‌شان را در این کارگاه‌ها می‌گذرانند و در پایان به آنها گواهینامه مهارتی داده می‌شود که می‌توانند بعد از آزادی از آن استفاده کنند و برای خودشان کسب‌و کار راه بیندازند.

سرپرست کانون اصلاح و تربیت استان تهران در گفت‌وگو با همشهری سرنخ از وضعیت مددجویان می‌گوید

زندگی در مسیر اصلاح و تربیت

«سرقت، درگیری و حتی قتل»؛ اینها مهم‌ترین جرائمی هستند که نوجوانان بزهکار در تهران مر تکب و به‌خاطر آن بازداشت می‌شوند. اما وقتی فردی در ۱۴ تا ۱۸سالگی مرتکب جرم شده و دستگیر می‌شود چه مجازاتی در انتظار اوست؟ علی‌هاشمی، مدیر کانون اصلاح و تربیت استان تهران در گفت‌وگوی اختصاصی با همشهری سرنخ، برای نخستین مرتبه و بدون سانسور به چگونگی نگهداری بزهکاران نوجوان و روند اصلاح و تربیت آنها پرداخته است.
آنطور که او می‌گوید بسیاری از دختران و پسرانی که به‌خاطر جرائم مختلف دستگیر شده‌اند بعد از ترخیص از کانون، زندگی تازه‌ای را شروع می‌کنند.

نرسیده‌اند و وقتی اتفاقی بیفتد هدف این است که این فرد کم‌پس‌ن و سهل‌وارد مقوله‌های مافیایی و زندان نشود و قبح کار برایش نریزد.

مددجویانی که در کانون اصلاح و تربیت متنتل می‌شوند بیشتر به‌خاطر چه جرائمی بازداشت شده‌اند؟

جواب این سؤال درباره کانون اصلاح و تربیت در استان‌های مختلف کشور متفاوت است.اما درباره کانون استان تهران بیشتر مددجویان به‌خاطر سرقت دستگیر می‌شوند؛ آن‌م بیشتر سرقت گوشی موبایل.

درباره دختران هم همینطور است؟

خیر. درباره دختران نسبت به پسران متفاوت است و اصلا تعدادشان هم با پسرها قابل قیاس نیست و بسیار کمتر هستند. این افراد اغلب از خانواده‌های آسیب‌پذیر و آسیب‌دیده هستند که به کانون منتقل می‌شوند.
وقتی یک مددجو با سنی حدود ۱۴ تا ۱۸سال از سوی قاضی به کانون معرفی می‌شود چه مرحله‌ای برای پذیرش او سیری می‌شود؟

مددجویان باید ورودشان با دستور مقام قضایی صلاحیت‌دار باشد. این افراد یا به‌صورت محکوم هستند و حکم قطعی دارند یا برای‌شان قرار صادرشده که به‌طور موقت است. در ابتدا به‌خاطر اینکه شاید مددجو مدت‌ها در شرایط نامناسبی قرار داشته، توسط پزشک کانون معاینه می‌شود و بعد از بررسی از نظر جسمی سوابق کیفری‌اش محسوب نشود؛ چرا که افرادی که به اینجا منتقل می‌شوند هنوز به رشد فکری و عقلی

یا نه و بررسی‌های دقیقی درباره سلامتی او انجام می‌شود.

در این واحد مددجو بستهای بهداشتی تحویل می‌گیرد که شامل لباس، مواد شوینده و بهداشتی و... است. در ادامه در حدود یک هفته در قرنطینه نگهداری می‌شود. به این علت که مددکار اجتماعی او را معاینه کند و گذشته و حال او و شرایطش ثبت شود و در نهایت یک پرونده شخصیت برای او تشکیل می‌شود. در ادامه روانشناس مرکز با او صحبت می‌کند تا وضعیت روانی او مورد بررسی قرار گیرد و روشن شود که مثلا او سابقه خودکشی داشته یا نه؟ از خانه فرار کرده یا... همکاران من در این واحد افراد باتجربه‌ای هستند و تجر زیادی در این کار دارند. ما در اینجا علاوه بر پزشک، روانپزشک هم داریم. مددجویان از نظر بیماری‌های مختلف مورد بررسی قرار می‌گیرند و در ادامه قوانین کانون برای آنها بازگو می‌شود.

بعد از بررسی سلامت جسمی و روانی و گذراندن مرحله قرنطینه، پسرر یا دختر کم‌پسن و سسالی که تازه وارد چنین محیطی شده چطور نگهداری می‌شود؟

پرونده او در شورای طبقه‌بندی مورد بررسی قرار می‌گیرد و تشخیص داده می‌شود که مددجو بنابر سنی که دارد باید در کدام گروه قرار بگیرد. مثلا افراد کمتر از ۱۵سال در یک‌جا نگهداری می‌شوند. ۱۵ تا ۱۷ساله‌ها جدا نگهداری می‌شوند و به ۱۸سال به بالاتر هم جوانان گفته می‌شود که آنها هم جداگانه نگهداری می‌شوند. طبقه‌بندی در کانون اصلاح و تربیت بیشتر براساس سن است تا جرم اما در زندان‌های بزرگ معمولاً طبقه‌بندی براساس جرم است. این افراد نوجوان هستند و ممکن است برای خانواده دلتنگی و بی‌قراری کنند. چطور آنها را نگهداری می‌کنید؟

در بخش پذیرش و تشخیص ابتدا یک تلفظ در اختیار مددجویان است که مددجو با استفاده از آن با سرپرست یا نزدیکانش تماس می‌گیرد و می‌گوید که من در کانون اصلاح و تربیت هستم تا آنها او را پیدا کنند و بدانند کجا است و روانشناس و مددکار و روانشناس و مربیان به او کمک می‌کنند تا آرام شود و این شرایط ادامه دارد و در اینجا همه برای آرامش او تلاش می‌کنند. یکی از کارهای اصلی مددکار اجتماعی، توانمندسازی مددجوست.

مددجویان در کانون

اصلاح و تربیت اوقات خود را چگونه می‌گذرانند؟

مددجویان در بیرون مشکلاتی داشته‌اند که کارشان به اینجا کشیده است. مشکلات این

افراد لزوماً فقتر اقتصادی نیست و بسیاری از آنها به‌خاطر فقر فرهنگی دچار مشکل می‌شوند. ما در کانون تلاش می‌کنیم اوقات‌شان پربار شود. این افراد باید برای جبران گذشته‌شان که غالباً از آموزش‌های فرهنگی دور مانده‌اند در اینجا آموزش ببینند. برنامه روزانه مددجویان از صبح شروع می‌شود. بعد از نماز صبح باید آسایشگاه‌شان را مرتب کنند. هدف از این کار یادگیری نظم است. نظافت آسایشگاه و در ادامه نرمش صبحگاهی را انجام دهند. نرمش کردن اجباری است. برای اینکه مددجو دیده شود

سینما کانون

یکی دیگر از امکاناتی که در کانون برای مددجویان فراهم شده، سالن سینماست. آنطور که مسئولان کانون می‌گویند این سینما فعال است و فیلم‌های روز که مناسب مددجویان باشد برای آنها نمایش داده می‌شود و آنها معمولا استقبال خوبی از تماشای فیلم می‌کنند و نقش مهمی در پر کردن اوقات فراغت‌شان در کانون دارد.

مدرسه‌ای در قلب کانون

تقریبا همه مددجویان کانون اصلاح و تربیت در سن تحصیل هستند و بعد از دستگیری ادامه تحصیل‌شان با مشکل روبه‌رو می‌شود. به همین دلیل در بخشی از محوطه کانون، مدرسه نستینا بزرگی ایجاد شده و مددجویان در مقاطع مختلف تحصیلی در این مدرسه مشغول به تحصیل می‌شوند.

دوره جدید۲۴ دی ۱۴۰۲ • شماره ۱۵

۳۲

با توجه به سن کم مددجویان و نیازی که آنها به خانواده‌های‌شان دارند، برنامه ملاقات آنها به چه شکلی است؟

اینجا در کانون برخلاف زندان‌های دیگر که ملاقات به شکل کابینتی است، به شکل حضوری انجام می‌شود و بچه‌ها سا خانواده‌های‌شان رو در رو و حضوری ملاقات دارند. هر هفته یک نوبت می‌توانند با خانواده‌های‌شان ملاقات کنند.

در مناسبت‌هایی مثل نوروز، روز مادر و... که بچه‌ها نیاز دارند کنار خانواده‌های‌شان باشند برای آنها چه کار می‌کنید؟

در مناسبت‌های ملی و مذهبی برنامه‌های ویژه‌ای برای مددجویان داریم. مثلا خانواده‌ها، به‌ویژه خانواده دختران را دعوت می‌کنیم که کنار فرزندشان حضور داشته باشند. مثلا در برنامه نمایش فیلم، خانواده مددجو هم کنارش حضور داشته باشند. یا در شب‌های رمضان که مراسم افطار داریم خانواده‌های‌شان را هم دعوت می‌کنیم تا کنار بچه‌ها باشند.

آیا پیش‌آمده مددجویانی که به‌خاطر درگیری و جرائم خشن پای‌شان به آنجا کشیده شده در کانون با یکدیگر درگیری پیدا کنند؟

در یک خانواده هم گاهی ممکن است اختلاف پیش بیاید و گاهی درگیری اتفاق بیفتد. در کانون هم همینطور است. اگر درگیری بین آنها اتفاق نیفتد جای سؤال وجود دارد؛ اما نه در عوایی. باید سن و شرایط مددجویان را هم در نظر گرفت. مثلا سر شست‌وشوی ظرف یا مسائل این چنینی ممکن است با هم اختلاف پیدا کنند. اما اینکه منجر به درگیری شدیدی شود نه.

تا به حال موردی از خودکشیی در کانون اتفاق افتاده است؟

در زندان‌ها خط قرمز ما خودکشی است. به لطف خدا در کانون حتی نام خودکشی هم برده نمی‌شود و دانش هم نباید برده شود. در اذهان مددجویان هم نباید باشد. در سازمان زندان‌ها هم ریاست محترم سازمان، خط قرمز را خودکشی اعلام کرده‌اند. چنین اتفاقی برای ما خیلی سخت است. ما به‌عنوان زندانبان زمانی کارمان را باطل می‌دانیم که خدای نکرده چنین اتفاقی بیفتد. اصلا قابل توجه نیست.

آیا تعداد مددجویان با امکانات شما همخوانی دارد؟

بله امکانات ما مناسب است. ما رسالت سنگینی داریم. باید آنها را اصلاح و تربیت کنیم. اما هرقدر تعداد آنها و تراکم بالا برود مسئله اصلاح و تربیت کمتر می‌شود. چون اگر جمعیت زیاد باشد کیفیت کار پایین می‌آید. پس اگر جمعیت کفیری کمتر شود ما در کارمان موفق‌تریم. فضای کانون از استاندارده دنیا بالاتر است. استاندارد برای هر مددجو ۱۱مترمربع است اما ما در کانون اصلاح و تربیت تا ۲۲مترمربع راهم

تأمین کرده‌ایم.

و به سلامت او توجه می‌کنیم. بعد از آن صبحانه صرف می‌کنند و در ادامه کلاس‌های آموزشی شروع می‌شود. گروهی از مددجویان وارد کارگاه‌های حرفه‌آموزی می‌شوند و با همکاری مربیانی که از فنی و حرفه‌ای حضور دارند و تعدادی از کارآفرینان، مددجویان، حرفه‌های مختلف را یاد می‌گیرند. ذکر این نکته ضروری است که مددجویان کانون فقط آموزش می‌بینند و به‌دلیل اینکه زیر ۱۸سال هستند نمی‌توانند اشتغال داشته باشند و به کارگیری کودکان ممنوع و جرم است.

در کلاس‌هایی که از آن صحبت می‌کنید چه کارهایی به مددجویی که سن و سال کمی دارد و ممکن است در وضعیت روحی نامناسبی قرار داشته باشد یاد داده می‌شود؟

مددجویان حرفه‌هایی مثل آرایشگری، تجاری، خیاطی و... را فرا می‌گیرند و در نهایت به آنها گواهینامه فنی و حرفه‌ای داده می‌شود که در این گواهی قید نمی‌شود این فرد در کجا مهارت را فرا گرفته که کلمه کانون یا زندان برای او مشکل ایجاد نکند. از طرف دیگر گروهی از مددجویان، کودکان بازمانده از تحصیل هستند و به همین دلیل برای آنها در کانون مدرسه ساخته شده است و معلمانی از آموزش و پرورش حضور دارند که مثل بیرون سرپرست یا نزدیکانش تماس می‌گیرد و می‌گوید که من در کانون اصلاح و تربیت هستم تا آنها او را پیدا کنند و بدانند کجا است و روانشناس و مددکار و روانشناس و مربیان به او کمک می‌کنند تا آرام شود و این شرایط ادامه دارد و در اینجا همه برای آرامش او تلاش می‌کنند. یکی از کارهای اصلی مددکار اجتماعی، توانمندسازی مددجوست.

کانونی برای آرامش

یکی از روانشناسانی که سال‌هاست در کانون اصلاح و تربیت تهران مشغول به‌کار است می‌گوید در صورتی که مددجو با مددکاران همکاری کند در مدت کوتاهی به آرامش می‌رسد و تا حدود زیادی اصلاح شده و قابلیت بازگشت به جامعه را پیدا می‌کند. او می‌گوید: اختلال شخصیت و بیش‌فعالی از مهم‌ترین مشکلات مددجویانی است که به کانون منتقل می‌شوند. این افراد وقتی بزرگ می‌شوند اغلب دچار شخصیت ضداجتماعی می‌شوند و اختلال‌های خلقی پیدا می‌کنند. با وجود این امکان درمان اغلب آنها وجود دارد.

او ادامه می‌دهد: در ارزیابی‌های اولیه پس از ورود مددجو به کانون وضعیت او بررسی و در صورت نیاز به روانپزشک ارجاع می‌شود. در اغلب موارد شاهد این هستیم که بعد از معاینه مددجو توسط روانپزشک و شروع درمان دارویی او بعد از مدت کوتاهی به آرامش می‌رسد و خودش دیگر در کانون مثل فعالیت‌های فرهنگی و ورزشی، اوضاع بهتری پیدا می‌کند و آماده بازگشت به جامعه و شروع یک زندگی سالم است.

روانشناس کانون می‌افزاید: مددجویان کانون محصور آسیب‌های اجتماعی هستند. آنها بیشتر در خانواده آسیب دیده‌اند. پدر و مادرشان گرفتار اعتیاد هستند، وضعیت اقتصادی خوبی ندارند. مدرک تحصیلی پایینی دارند یا بی‌سواد هستند. به همین دلیل خیلی از مددجویان در همان سال‌های اولیه تحصیل را رها می‌کنند و از کودکی جذب گروه‌های خلافکار یا در خوش‌بینانه‌ترین حالت کودکی کار می‌شوند که همین مورد هم آسیب‌های زیادی را به‌دنبال دارد. با وجود همه این مسائل وقتی مددجویان به کانون می‌رسند بعد از گذشت مدت زمان کوتاهی به اینجا عادت می‌کنند و شرایط روحی و روانی‌شان پایدار می‌شود. اینجا دست‌کم امکانات اولیه زندگی برای‌شان فراهم است. آموزش می‌بینند و به‌نجوی هم اصلاح و هم تربیت می‌شوند تا زخم‌های کهنه‌شان که ناشی از آسیب‌های اجتماعی بوده التیام پیدا کند و بتوانند زندگی‌شان را از نو شروع کنند.